

Falköpings Mejeri

Falköpings Mejeris yttrande avseende betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56)

Bakgrund

Falköpings Mejeri tackar för möjligheten att yttra sig över ovanstående utredning. Falköpings Mejeri välkomnar betänkandet och stödjer utredarens förslag.

Falköpings Mejeri är en ekonomisk förening som arbetar för sina medlemmar, med syfte att samla in medlemmarnas mjölkråvara för att förädla och sälja mjölkprodukter.

Falköpings Mejeri vill, först framföra att vi stödjer LRFs yttrande i samma ärende, men att vi i detta yttrande vill betona ett antal speciellt viktiga förslag som berör Falköpings Mejeris medlemmar.

Inledning

Falköpings Mejeri anser att mjölkproduktionen i Sverige kan och behöver ökas. Sverige har goda förutsättningar för mjölkproduktion vilket gör produktionen miljömässigt och socialt hållbar. Mjölkproduktionen fungerar som en motor på landsbygden, skapar arbetstillfällen och upprätthåller service. Den generar därutöver också en stor biologisk mångfald och öppna landskap.

Den negativa trenden, avseende mjölkföretagare och mjölkkor har sedan 2019 brutits och vi ser nu en svag ökning av invägningen. Detta är mycket positivt och vi tror att med rätt stöd från politiken kan detta trendbrott fortsätta och vi kan därigenom öka vår självförsörjningsgrad och uppnå målen i livsmedelsstrategin om ökad produktion och en starkare livsmedelsberedskap. Idag är självförsörjningsgraden på mjölk-och mejeriprodukter endast 70 % i Sverige trots landets i grunden mycket goda förutsättningar för mjölkproduktion.

Det finns nu ett ökat intresse för att investera i mjölkproduktionen men det behövs tydliga politiska signaler för att trendbrottet vi sett de senaste åren ska bli så långsiktigt och invägningen ska öka över tid. Falköpings Mejeri ser att förslagen i denna utredning kan bidra till detta vilket vi tycker är mycket positivt.

Falköpings Mejeris komplettering och förstärkning av LRFs yttrande

Vi behöver stärka konkurrenskraften och öka produktionen av mjölk. Samtliga förslag i utredningen har potential att bidra till detta. Falköpings Mejeri vill dock betona vikten av utredarens förslag inom följande områden.

1. Undanta mjölkkor (lakterande och icke lakterande) i lösdrift från beteskravet i djurskyddsförordningen

Sedan 1988 har 90 % av Sveriges mjölkföretagare slutat med mjölkproduktion och antalet mjölkkor har i princip halverats. Sverige är det enda landet i EU där mjölkproduktionen minskat sedan vårt inträde i EU 1995. Samtidigt har svensk mjölkproduktion genomgått en enorm utveckling. Våra leverantörer har stort fokus på djurvälstånd, varje dag, året om. Friska kor är grunden i konkurrenskraftiga mjölkföretag. Idag håller fodret betydligt högre kvalitet, moderna stallar erbjuder enormt mycket större komfort och avel samt skötsel har gjort att situationen för mjölkkor idag inte går att jämföra med den för 35 år sedan varför det är hög tid att förändra och modernisera lagstiftningen med avseende på bete.

Storlek på besättning, typ av stall och geografiskt läge gör att förutsättningarna för bete varierar från gård till gård. Lagkravet på bete medför idag svårigheter att ersätta företagen ekonomiskt men skulle det tas bort kan betet profileras som ett mervärde och marknaden avgöra vad det är värt. Idag importeras hälften av våra mejeriprodukter från länder där det inte finns något beteskrav. Ett slopat krav på bete skulle öka konkurrenskraften för svenska mjölkproducenter och förenkla en utökning av besättningsstorleken på många gårdar.

Falköpings Mejeri ställer sig mycket positivt till utredarens förslag att undanta mjölkkor i lösdrift (lakterande såväl som icke lakterande) från beteskravet i djurskyddsförordningen men vill också att undantaget ska innefatta ungdjur i lösdrift. Vi vill poängtera vikten av att göra dessa förändringar skyndsamt.

2. Förenklad villkorad läkemedelsanvändning (VILA)

Utredarens förslag om förenklad villkorad läkemedelsanvändning (VILA) är mycket viktiga för att förenkla mjölkföretagens vardag. VILA har visat sig vara ett effektivt sätt att utveckla djurhälsa och djurvälstånd och att använda veterinär kompetens klokt. Dessvärre är regleringen för VILA Mjolk så sträng att man attraherat betydligt färre företag jämfört med VILA Gris eller VILA kött. För att underlätta anslutningen till VILA mjölk och på så sätt öka djurhälsa samt kompetens på gård, bör nyckeltal för djurhälsa samt besöksintervall ses över. Dessutom bör fler diagnoser omfattas av VILA.

3. Statliga kreditgarantier

Förslaget om statliga kreditgarantier eller annat finansiellt instrument för investering i stallar är mycket viktigt för att möjliggöra byggnation av stallar. Det behöver byggas dubbelt så många mjölkkoplatser som det görs nu om produktionens storlek ska vara långsiktigt hållbar. Tillväxtbolaget konstaterar att intresset bland unga potentiella företagare för att investera i mjölkbranschen är stort.

Vi ser också att bankerna inte vill stå för risken med att låna ut kapital till dessa ofta stora och långsiktiga investeringar. Vi ser därför att utredarens förslag om en form av statlig lånegaranti skulle underlätta utvecklingen och öka investeringstakten inom branschen.

Falköpings Mejeri ser att en statlig lånegaranti kan bryta den negativa trenden kring ägarskiften och underlätta för unga att komma in i branschen. Vi ser också att en statlig lånegaranti kommer att medföra fler och större investeringar för ökad miljö- och djuromsorg.

4. Förenkling och effektivisering av förprovningen

Vid nybyggnation av stallar behöver förprövningsprocessen bli enklare, effektivare och likvärdig över landet. Angående förslaget om att de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna ska ansvara för handläggning och beslut i förprövningsärenden bör detta utredas vidare avseende handläggningstider och kvalitet i processen. Vidare bör förprövningsprocessen bli mer rättssäker och en godkänd förprovning skall vara juridiskt bindande.

5. Investeringsstöd för omställning till lösdrift.

För att befintliga stallar med uppbundet system för mjölkkor ska kunna ställas om till lösdrift så behövs satsningar på investeringsstöd och rådgivning. En modernisering av stallar, som övergång till lösdrift innebär, ger en bättre arbetsmiljö för mjölkföretagare och djurskötare. Lösdriftssystem är ofta dyra att bygga vilket ställer höga krav på möjligheten till finansiering. Ett investeringsstöd inom detta område kommer också att underlätta för unga företagare att komma in i branschen. Det är därför positivt att utredaren föreslår att utöka budgeten för investeringsstöd och rådgivning inom detta område. Falköpings Mejeri anser dock att detta bör kombineras med en höjd budget till EUs gemensamma jordbrukspolitik (CAP).

6. Virtuella stängsel ger ökad flexibilitet i hur betesmarker används

Virtuella stängsel möjliggör betning av naturbetesmarker som annars är för dyra att stängsla in, vilket främjar hållande av betande djur i hela Sverige.

Det blir också bättre för djuren att enklare kunna få efterbeta på vallar eller andra fält som inte är inhägnade vid tex betesbrist pga. extremväder. Eller vid fint höstväder som möjliggör en längre betesperiod än djuren annars hade fått när befintliga inhägnade hagar är nerbetade.

Forskning visar att djuren snabbt lär sig tekniken, beter sig som vid användning av vanliga elstängsel och att tekniken fungerar väl på naturbeten. Virtuella stängsel kan också förbättra djurens välfärd genom ökad övervakning och snabbare anpassning till förändrade betesgränser.

Studierna visade att tekniken fungerade väl trots att det fanns många typer av vegetation, underlag och även höjdskillnader, vilket skulle kunna ha gjort det svårare för djuren att anpassa sig till tekniken. Vidare såg man att djuren gärna uppehöll sig nära den virtuella gränsen och att de snabbt märkte när den flyttades. I många fall var djuren ute på den nya ytan inom 30 minuter vilket enligt forskarna tyder på att de inte var rädda för gränsen.

7. Vilt

Det är viktigt att svenska myndigheter ser på viltfrågan, både klövvilt och rovdjur, med lantbrukarna i fokus och att viltstammarna är på en nivå så att produktionen inte påverkas negativt.

Falköpings Mejeris styrelse 2025-03-31

Claes Arnesson, ordförande